

פרוטוקול מס' 3/17

מישיבת ועדת העבודה
מיום ד', כ"ד באדר א' תשי"ט - 4.3.1959
(בשעה 8.30)

נכח ר :

- חברי הוועדה: ע. גזכרין
- ש. כבה
- ח. למדן
- א. דימלמ
- א. שוסטק

מוזמנים:

- ד. רוזנליו - נצוב-שירות המדינה
- ד. אריאן - סגן-נציב שירות המדינה
- י. אלונזי - סמונה על תקנות ותנאי עבודה בנציבות השירות
- ח. כהן - היועץ המשפטי לממשלת-ישראל
- מ. גלס - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום:

המשך הדיון בחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1958.

היו"ר ע. גזכרין:

פותח את הישיבה, אנו עומדים בסעיף 38.

סעיף 38:

ס. גלס:

קביעת הכושר הרפואי דורשת זמן, ועל-כן מוצע שאם יש דחיפות בקבלת העובד, ושאי נציב השירות לתת מינוי-לשעה, עד שיקבלו את תוצאות הבדיקה הרפואית.

לגבי סוגיית הטקסטים באמצעות לשכת עבודה, וחייב לעמוד בבחינה או במבחן, אם יש דחיפות בקבלתו - ושאי נציב השירות לפנות מינוי שעה עד שיוודעו תוצאות הבחינות או המבחן.

א. נוסח טק:

הכרונה בסעיף זה איננה לאדם שביקש להתקבל לשירות המדינה, אלא לאדם...

המועמד לשירות המדינה, ולכן צריך לנסח את הסעיף כדלקמן: "המועמד אדם לשירות המדינה..."

היו"ר ע. גוברין:

זהו נוסח המקובל בכל החוקים.

א. רימלט:

אף אני סבור שזהו סגנון מקובל. זהו סגנון עברי, ולא תרגום משפות אחרות.

היו"ר ע. גוברין:

אני מבקש מהיועצים המשפטיים לבדוק אולי אפשר למצוא נוסח מתאים יותר.

סעיף 38 - אושר

סעיף 39:

סעיף 39 - אושר

סעיף 40:

אני מציע לדלוג על סעיף זה.

היו"ר ע. גוברין:

הוחלט לדחות את הדיון על סעיף 40.

סעיף 41:

י. אלוני:

ראש הממשלה סמונה על ביצוע חוק זה ורשאי להתקין תקנות לביצועו, אולם לפי סעיף זה יוצא שלגבי עובדי לשכת נשיא המדינה - מנהל הלשכה יתקין את התקנות, לגבי עובדי הכנסת - יד"ר הכנסת או מי שיתמנה לכך על ידיו; לגבי עובדי לשכת מבקר המדינה - מבקר המדינה או מי שיתמנה לכך על ידיו; אולי היה כדאי לקבוע כי התקנות הכלליות, שייקבעו ע"י ראש הממשלה, יחולו גם על עובדים אלה?

היו"ר ע. גוברין:

אינני סבור ר"ל מנהל לשכת נשיא המדינה, יו"ר הכנסת/מבקר המדינה יכולים לקבוע שהתקנות הכלליות לא יחולו על העובדים שלהם.

סעיף 41 - אושר.

סעיף 42:

סעיף 42 - אושר.

סעיף 43:

ב. גלס:

במקומות רבים במערכת החוקים שלנו נאמר, כי שר פלוני או פקיד אלמוני רשאי למנות אדם מסויים לתפקיד מסויים. סעיף זה בא לקבוע שאין בהטלת התפקיד או הסמכות בלבד כדי להעניק לאדם מעמד של עובד מדינה. בתקופת מלחמת השחרור נתמנו אנשים להיות רשות מוסמכת, מבלי להיות עובדי המדינה. הסעיף המוצע בא להבהיר את העניין, ובעקיפין לא לבטל את הסמכות של ייחוד תפקידים.

א. רימלט:

המלה "בלבד" איננה במקומה.

ח. כהן:

אני מציע את הנוסח הבא:

"הוענקה סמכות או תפקיד לענין חיקוק פלוני לאדם שלא נתמנה עובד המדינה - אין בהענקה זו בלבד כדי להעניק לבעל הסמכות..."

סעיף 43 אושר בנוסח שהציע היועץ המשפטי.

סעיף 44:

סעיף 44 - אושר.

סעיף 45:

הקנס צמוד למודד המחירים?

א. רימלט:

אם תהיה קפיצה בערך הטבע, יתכן ששוב יתקנו את החוק לתיקון דיני ענשים (דרכי ענישה).

ט. גולט:

סעיף 45 - אושר.

סעיף 46:

הסתדרות העובדים הכללית מציעה שחובת ההתייעצות תהיה גם עם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה.

י. אלרני:

אני מציע שחובת ההתייעצות תהיה גם עם הארגונים האחרים של העובדים.

א. שומסק:

אני נגד כפילות. אני בעד התייעצות או עם איגוד עובדי המדינה, או עם ההסתדרות. אם איגוד עובדי המדינה, שהוא חלק מההסתדרות, מוסמך לטפל בעניני העובדים שלו, עליו לייצגם; אם אין אמון בגוף זה - יבטלו אותו.

א. רימלט:

האם בחוקי העבודה האחרים קיימת חובת התייעצות עם ההסתדרות ועם האיגוד המקצועי?

ש. בבה:

בחוק הגימלאות לעובדי המדינה קיימת חובת התייעצות גם עם ההסתדרות וגם עם איגוד עובדי המדינה.

י. אלרני:

חדבה עלי לשאול בענין זה עוד פעם את ההסתדרות ואיגוד עובדי המדינה.

הי"ר ע, גוברין:

הוחלט לדחות את ההחלטה על סעיף 46.

ח. כהן:

הממשלה מציעה להכניס סעיף נוסף, אחרי סעיף 46, האומר: "כל עוד לא נעשתה תקנה לפי חוק זה בענין פלוני, ינהגו באותו ענין לפי הנוהג שהיה קיים ערב תחילתו של חוק זה, במידה שאין סמירה בין אותו הנוהג לבין כל דין". מכיון שאיננו יכולים להכניס סיד תקש"יר, מדצע לנהוג לפי התקש"יר הקיים, עד שיקבעו התקנות לפי החוק החדש.

היו"ר ע. גוברין:

נהוג שהממשלה מניחה את התקנות על שולחן הכנסת, ואז ישנה לחברי הוועדה האפשרות לברר בעיות, אם ע"י שאילתות, או הצעות לסדר היום.

ח. כהן:

אנו מוכנים להניח את התקש"יר על שולחן הכנסת, אנו יכולים גם ולצרפו לחוק ולציין, כי כל עוד לא הותקנו תקנות חרות לפי חוק זה יתקיימו התקנות שבתקש"יר.

א. רייטלס:

אני מציע להגביל את הזמן להתקנת התקנות.

ח. כהן:

אני מוכן לקבל את הצעת חבר הכנסת רייטלס ולקבוע הגבלה של שלוש שנים.

היו"ר ע. גוברין:

התקש"יר הוא מסמך רציני לא פחות מתקנות. איננו מעוניינים לדחוק בממשלה בהתקנת תקנות, מה גם שהתקנות אינן טעונות אישור הוועדה, יש רק להביאן לידיעתה.

ד. אריאן:

אני מבקש לא להגביל ביותר את התקופה להתקנת התקנות, אנו עוסקים בפני ענין חדש לגמרי, כוועדת השירות יהיו גם של ושה אנשי ציבור, אנשים חדשים שאיננו יודעים איך יעבדו.

היו"ר ע. גוברין:

אני מציע הגבלה של שנתיים, אמסור מעל במת הכנסת הוועדה, וכי בהסכמת הממשלה קבענו תקופה של שנתיים להתקנת התקנות לפי חוק זה. כן אמסור כי הממשלה קיבלה על עצמה להניח את התקש"יר על שולחן ועדת העבודה, על מנת שתוכל לחוות את דעתה בקשר להוראות שבו.

ד. רוזנליך:

בהצדני לציין שרק פרק אחד של התקש"יר דן במינויים.

הוחלט להוסיף אחרי סעיף 46 את הסעיף הבא:

"כל עוד לא נעשתה תקנה לפי חוק זה בענין פלוני, ינהגו באותו ענין לפי הנוהג שהיה קיים ערב תחילתו של חוק זה, במידה שאין סמירה בין אותו הנוהג לבין כל דין. סעיף זה יעמוד בתקפו עד תום שנתיים מתחילת חוק זה."

סעיף 47:

י. אלדני:

ההסתדרות מציעה במקום הטלים: "דשאי נציב השירות, לפי שיקול דעתו, לתת לו כתב מינוי את הטלים: "יוציא לו נציב השירות כתב מינוי."

ש. כנה:

בקרואה הראשונה של החוק הזכרתי את בעיית עובדי המנדאט, שעדיהיום לא קיבלו כתב מינוי כעובדים קבועים. היה כדאי לסיים פעם גם פרשה זו.

ח. כהן:

אני מציע לנסח את הטעיה כדלקמן: "העובד בשירות המדינה... וסי שהיה עובד קבוע בשירות המדינה ביום ה-30 לאחר תחילת חוק זה ואין בידו כתב מינוי כאמור, יתן לו נציג השירות כתב מינוי..."

טעיה 47 אושר בנוסח של היועץ המשפטי.

טעיה 48:

היו"ר ע. גוברין:

אחד מתכרי הכנסת. שאל אותי אם ההוראה הקובעת שיופסק שירותו של עובד המדינה אם לא רכש אזרחות ישראל כתום שנה אחת לאחר תחילת חוק זה, אינה עלולה להפריע לעליית יהודים, בעיקר מארצות הברית, אנגליה, צרפת וכו'.

ח. כהן:

השאלה הזאת עמדה גם בפני הממשלה. גם בממשלה היו כמה שרים שהביעו ספיקותיהם בקשר לכך, ביניהם ראש הממשלה, אולם הרוב היה בעד הכנסת הוראה זו. על כל פנים, אני בוועדה זו קשור בהחלט רוב בממשלה.

א. רימלט:

אף אני סבור שהעובד בשירות המדינה צריך להיות אזרח המדינה, בגודו וכאשר ישנה לממשלה האפשרות להעסיק אזרח חייב ש"י חוזה מיוחד. בטעיה הדין בחוזה מיוחד אני מציע להוסיף, כי אדם בשירות המדינה העובד לפי חוזה מיוחד אינו חייב להיות אזרח המדינה.

ח. כהן:

אני מציע להוסיף אחרי הטלים: "מי שרואים אותו כאילו נתמנה עובד המדינה לפי טעיה 47 את המלים: "למעט עובד זמני". איננו רוצים לדרוש מעובד זמני אותם התנאים שאנו דורשים מעובד קבוע.

ש. כנה:

הייתי רוצה לדעת מהיזוה עובד זמני, כי הזמניות אצלנו הופכת לעתים קרובות לקביעות.

ח. כהן:

בטעיה 37 קבענו, כי ועדת השירות רשאית להחיל או לא להחיל הוראות מסוימות שבחוק זה על העובד הזמני. במידה שוועדת השירות שחררה את העובד הזמני מהוראות מסוימות, איננו יכולים להחיל אותן בהוראת מעבד. אני מציע כי אותה סמכות שנתנו לוועדת השירות בטעיה 37 תינתן לה גם בטעיה זה.

ד. רוזנליין:

נציבות שירות המדינה חוששת שתצטרך להוציא סכומים גלויים לאלה שיסרבו לרכוש אזרחות, למסור הצהרת אמון או הצהרה על רכוש. על-כך היא מבקשת לקבוע, כי עובד המדינה שלא ימלא אחרי טעיה זה יראה כמתפטר ואין צורך לשלם לו פיצויים או גימלה.

א. רימלט:

מדוע פיצויים בגלל סירוב למסור הצהרה על רכוש חמורים יותר מפיטורים בגלל מעילה, חבלה וכד', שבעדט משלמים פיצויים?

הי"ו ע. גוברין:

מדוע תינתן גימלה לעובד מדינה המסרב למסור הצהרה על רכוש, כאשר בדרך-כלל

היא עוד לא היתה מגיעה לו?

א. רימלס:

אם העובד נתקבל לשירות המדינה ללא התנאי הזה, מדוע ייגרע חלקו בפיצויים?

הי"ו ע. גוברין:

עובד מדינה יכול לסרב למסור הצהרה על רכושו פן ייודע שהוא מעל.

בשירות המדינה ישנם עובדים רבים שהיו מסכימים לעזוב את העבודה ולקבל פיצויים. הם יוכלו לסרב למסור הצהרה על רכושם כדי לזכות בפיצויים.

ד. רונזולין:

רעיון הצעה זו נולד בגלל חוק הפנסיה, שהוא ליברלי מאוד. הוא קובע, כי עובד שפוטר בגיל למעלה מ-40 שנה ולאחר עבודה של 10 שנים - יקבל גימלה במשך כל ימי חייו נוסף למענק המגיע, בערך, למחצית הפיצויים. הוראה זו עלולה להטיל על הממשלה מעמסה עצומה. לכן רצינו לסתום פירצה, לפיה עובד שירצה לעזוב את שירות המדינה, יסרב למסור הצהרה על רכוש ויזכה בגימלה ובמענק. אולי אפשר לקבוע שעובד כזה זכאי לפיצויים, אך לא לגימלה - לשם כך יש צורך בתיקון חוק הגימלאות.

ש. בבת:

אני מציע לקבוע, כי וועדת השירות רשאית במקרים מסויימים להעניק פיצויים לעובד מדינה שיפוטר בגלל סירובו למסור הצהרה על רכוש מסעמים מצפוניים.

ת. לברון:

אינני חושבת שיש לדרוש הצהרה על רכוש מאנשים שנמצאים כבר בשירות המדינה. בגלל מס-הכנסה, או מפני שיפטרו אותם אנשים חוששים לפטור הצהרות כאלו במקרה שלא יהיו חיוניים לעבודה.

הי"ו ע. גוברין:

אנו חייבים לשמור על טוהר הטידות. אין דרך אחרת לביקורת.

א. רימלס:

אני מציע לקבוע, שתהיה לנציב השירות הזכות לדרוש הצהרה על רכוש.

הי"ו ע. גוברין:

אם תינתן לנציב השירות הזכות לדרוש הצהרה על רכוש לא מכל עובדי המדינה, תהיינה טענות על הפליות ופניות.

ת. כהן:

אני מציע לנסח את הסעיף כדלקמן:
 "מי שרואים אותו כאילו נתמנה עובד המדינה לפי סעיף 47, חייב להצהיר הצהרה לפי סעיף 35 במועד שייקבע לכך בתקנות; לא עשה כן, יראוהו כמתפטר משירות המדינה במועד כאמור. וועדת השירות רשאית, על אף האמור בכל דין אחר, לקבוע לו פיצויים או גימלה בשיעור שיראה בעיניה. ומי שרואים אותו כאילו נתמנה עובד המדינה לפי סעיף 47, חייב להצהיר הצהרה לפי סעיף 34 במועד שייקבע לכך בתקנות; לא עשה כן, יראוהו כמתפטר משירות המדינה במועד האמור, ולא תהיה לו זכות לפיצויים או לגימלה; ומי שרואים אותו כאילו נתמנה עובד המדינה לפי סעיף 47 ואינו אזרח ישראלי, יראוהו כמתפטר משירות המדינה כתום שנה אחת מיום תחילת חוק זה אם לא רכש בינתיים את אזרחות ישראל. ועדת השירות רשאית, על אף האמור בכל דין אחר, לקבוע לו פיצויים או גימלה בשיעור שיראה בעיניה. ועדת השירות רשאית לשחרר סוגי עובדים זמניים מתחולת סעיף זה."

סעיף 48 אושר בנוסח שהציע היועץ המשפטי.